

פרוטוקול מס' 95
סישיבת ועדת הכספים
שהתקיימה ביום ב', כ"ח תמוז תשי"ב -
21.7.52, בשעה 10.45.

משתתפים:

י. גורי - היו"ר
ח. אריאב
י. ברך
א. ס. בניחובסקי
ש. דיין
א. הרצפלד
ק. לוז
מ. סנה
ז. סוזאייב
י. פורדר
א. ציזלינג
ס. קלמר
י. דוקח
ז. שפר

בעדרים:

י. אפרתי

מוזמנים:

שר האוצר - ל. אשכול
י. זגני - החשב הכללי
מר קיטרון - משרד המשפטים
מר ספינק - משרד האוצר
מר בזק - מזכיר

סדר-היום:

1) חוק מס הרכוש העירוני
2) שאלות לשר האוצר ותשובותיו.

היו"ר י. גורי:

אני פותח את הישיבה.

פקודת מס הרכוש העירוני 1940, תיקון חוק מס הרכוש 1949, והתיקון המוצע.

י. דוקח:

מהו האחוז שגובים?

היו"ר י. גורי:

הפרטים נמצאים בדברי-ההסבר. אנו מתבקשים להאריך את תוקף התקנות ל-1952/53.

י. דוקח:

אנו תבענו תמיד לשחרר בתים קטנים מס זה. גם בזמן המנדט היו בתים קטנים משוחררים מהמס, בתים שהכנסתם לא עלתה על 18 ל"י לשנה. אני מציע להעמיד את המינימום כעת על 60 ל"י לשנה.

גם בתים חדשים היו משוחררים פעם, למשך 5 שנים. אני מציע לחדש זאת. מה פירוש 35% - 0,6%? אין זה יכול להיות.

היו"ר י. גורי:

זה באמת אינו מנוסה כראוי.

י. דוקח:

אני מציע לבטל בכלל את מס הרכוש העירוני, ולהעביר זאת לעיריות. כעת מספלים שני סגנונים באותו מס, וגובים פעמיים מאותו בעל בעד אותו רכוש. זה גורם לבזבוז כספי המדינה.

היו"ר י. גורי:

אני סקווה שהוועדה שנתמנתה עכשיו על-ידי

א.ב.

ישיבת ועדת הכספים
21.7.52

אא
היו"ר י. גורי:

ראש הממשלה להסדרת היחסים הכספיים בין הממשלה והרשויות המקומיות - תהיה האחרונה, ואז נוכל לסכם בשאלה זו. לא כדאי שוועדת הכספים תקבל החלטה מריטורית לפני שהוועדה היא גמרה את עבודתה.

י. גורי:

ב-1949 הטילו מס גבוה מאד על מגרשים פנויים - כדי לעודד את הבניה. כיום אין שאלה כזאת, כי אי-אפשר לבנות מחוץ חמרים. לכן אין ערך ל"עידוד הבניה" בדרך זו.

בזמנו עשינו דירוג, ונתנו הנחות לבעלי מגרשים שערך מגרשיהם הוא קטן.

היו"ר י. גורי:

הסעיף בנוגע לדירוג הוא כדלקמן:

" על כל קרקע שאין עליה בנין קבע -

(1) כשהוכח להנחת דעתו של שר האוצר, או שלמי שנתמנה על ידיו לכך, ששויים הכולל של כל הקרקעות מסוג זה הרשומות על שם בעל הקרקע -

(א) אינו עולה על 500 ל"י - 0,6% מן השווי הכללי של הקרקע (10% של השווי השנתי הנקי)

(ב) עולה על 500 ל"י אך אינו עולה על 1,000 ל"י - 1% מן השווי הכללי של הקרקע (16,7% של השווי השנתי הנקי)

(ג) עולה על 1,000 ל"י אך אינו עולה על 1,500 ל"י - 1,5% מן השווי הכללי של הקרקע (25% של השווי השנתי הנקי).

(2) בכל סקרה אחר - 2,1% מן השווי הכללי של הקרקע (35% של השווי השנתי הנקי).

כלומר: המכסימום הוא 2,1%.

כיצד מעריכים מגרש?

א. ציזלינג:

רואים בכמה סכרו מגרשים שונים באותה סביבה, ולפי זה מעריכים את אותו מגרש. אם ערך הסדר מכסימום 2,1%, זאת אומרת: מכסימום 2,100 ל"י לשנה.

י. גורן:

נתנו גם אמצאאאא הנחות למגרשים קטנים. אצלנו נעשה הדבר בתור חסון. פועל עובד, ואת הכסף שהוא חוסך הוא משקיע בקרקע. אם לפני שנתיים היה המינימום הזה 500 ל"י - הרי עכשיו אני מציע להעמיד את הסכום על 2,000 ל"י.

י. גורי:

(נכנסים שר האוצר שהחשב הכללי)

בחוק לעידוד השקעות הון היה פרק מיוחד -

פרק (ב) - על הקלות לבניה, ושם היה שחרור מס רכוש עירוני ל-3 שנים. יש לתת הקלות לבנינים חדשים למספר שנים.

היו"ר י. גורי:

אנו מפסיקים את הדיון בסעיף זה, ועובדים לדיון על המקדמה לתקציב הפיתוח. נתעוררו שאלות משפטיות והועלתה הצעה שאם אי-אפשר להחיש את הגשת הצעת תקציב הפיתוח כולו לכנסת - הרי יש להכין חוק זמני על חלק מהתקציב - 5,000,000 + 13,000,000 ל"י. בינתיים קיבלתי ידיעה שאת הצעת תקציב הפיתוח יגישו עוד היום או מחר לכנסת, אולם גם אז יעברו א-כ-3 שבועות עד לגמר הדיונים, והצורך במקדמה בעינו עומד.

שר האוצר - ל. אשכנזי:

לפני רשימת שאילתות של חברי הוועדה. כמעט אין דבר יותר חשוב כעת מאשר תקציב הפיתוח - והייתי מבקש מהחברים לדחות דיונים בסעיפים אחרים עד שנבטד בענין זה.

א.פ.א

ישיבת ועדת הכספים
21.7.52

שר האוצר - ל. אשכול:

כאשר ראיתי שישנה התנגדות כזאת מצדכם לפתן המקדמה - חשבתי שאולי באמת לא כדאי להביא חוק על כך. על שולחן הכנסת יונחו, אפוא, שני חוקים: הצעת התקציב, וחצעת חוק על המקדמה. גם הדיון בחוק על המקדמה יכול להימשך שנועות רבים - ולכן אני מבקש מהחברים לא לקיים פעמיים דיון, ולהעביר את החוק הזה מיד, ולקיים פעם אחת דיון על הצעת תקציב הפיתוח.

ח. אריאב:

היו שני נימוקים בענין זה: היה נימוק משפטי, והיה נימוק מסריאלי. כל זמן שלא ראינו את תקציב הפיתוח בכללו - לא ידענו עד כמה מפרעה זו היא מוצדקת או לא. אני מציע להפסיק כעת את הוויכוח בענין זה, ולחדש את הדיון אחרי שנראה את הצעת תקציב הפיתוח בכללו.

הינ'ר י. גורני:

ברצוני לשאול את חברי הוועדה אם הם מסכימים שאודיע בשם הוועדה שאנו מבקשים להעביר את החוק על המקדמה לוועדה - היות ואין הוועדה בואה צורך בקיום דיון כפול בענין זה, צאצאא כי בעוד ימים אחדים ידונו על תקציב הפיתוח בכללו.

א. ציזלינג:

ברשות המטילה לקבוע את סדר-היום, אם יבישו היום את הצעת תקציב הפיתוח - אפשר יהיה לדון בו ביום, ובוועדה יהיה ויכוח מהיר, ובשבוע הבא יהיה אישור של תקציב הפיתוח כולו - ואין צורך צאצאא במפרעה.

ז. שפר:

אחרי שיוגש תקציב הפיתוח לכנסת - האם לא נוכל לאשר מפרעה של 4 - 3 מיליון לירות למטסלה?

הינ'ר י. גורני:

השאלה המשפטית בעינה עומדת.

י. פורר:

לי נדמה שהצעתו של חבר הכנסת ציזלינג אינה מתאימה כי אי אפשר יהיה במקרה כזה לטפל בפרטי הסעיפים של תקציב הפיתוח. אני מסכים, כמובן, שלא נבהל פעמיים את הוויכוח הזה.

ס. רוקח:

אני מציע שהחוק יונח על שולחן הכנסת. לא אתנוד לפתוח בוועדה נדיון עוד לפני שתיגמר בכנסת הקריאה הראשונה - זה יחסוך זמן רב.

מ. סנה:

אני חושב שאין צורך במפרעה. אם יוגש התקציב בטלואו ומיד ידונו בו - אפשר יהיה לסמן אי-אלה סעיפים שאין בהם חילוקי-דעות או ויכוחים. אם מכניסים חוק נוסף - פירושו של דבר צאצאא שטפזלים את התקציב.

א. ציזלינג:

אני רק חוזר ואומר שאני לא אותר על הוויכוח בענין צאצאא המפרעה.

שר האוצר - ל. אשכול:

נניח שחברי ועדה חושבים שהמפרעה איננה בסדר. המפרעה סקיפה בין 10% ל-15% מתקציב הפיתוח. נניח שב-15% אלה נעשה דבר שלא ייעשה - הרי ישנם עוד 85% שבהם נוכל לתקן.

א. ציזלינג:

אני מבקש לקבל פירוט של הסכומים מתקציב הפיתוח בשנה שעברה שלא הוצאו. לאילו דברים היו אותם סכומים מיועדים ולא הוצאו?

הינ'ר י. גורני:

אנו עוברים לענין בקשת "הזמיר". הכוונה כאן היא לא לקבל החלטה - אלא הבעת משאלה לשר האוצר.

המכתב שהם שלחו לנו אומר:

"ביג'ג תמוז העברנו לכב' העתק מכתבו של שר החינוך והתרבות אל שר האוצר. במכתב הנ"ל סמליץ שר החינוך על מפעלנו ואומר כי "מפעל זה נראה בעיני ראוי לתמיכה" ומבקש את שר האוצר להמליץ בפני ועדת הכספים של הכנסת על הקצבת תמיכה למפעלנו.

א.ג.

ישיבת ועדת הכספים
21.7.52

היו"ר י. גורי: לדאבוננו הרב לא מצא שר האוצר לאפשרי למלא את בקשתו של שר החינוך, על כן לא נותרה לנו אפשרות אחרת כי אם לפנות שנית לכב' בתור יושב-ראש ועדת הכספים ובאמצעות חברי הוועדה בקריאה אחרונה ודחופה: עזרו לנו לקיים את הפסטיבל הראשון לזמרה בישראל. סירובכם משמעו כשלון חרוץ, יען כי בלי עזרת הממשלה לא יפתח הפסטיבל וכלי הקצבתכם לא נוכל להגשימו.

חברי מועת ההנהלת "הזמיר" בטוחים כי הפסטיבל הנ"ל, פגישת האחים סכל העולם סניב השיר והזמר, הנו מאורע חינוכי לאמי בחיינו וכי יש לנו הרשות המוסרית לבקש את עזרת הממשלה.

לקחנו על עצמנו עול גדול עד מאד. חדורי רגש ציבורי לאומי ניגשמו לארגן את הפסטיבל. מועטים היו אלה אשר האמינו פי נותר עוד נוער בתפצות אשר השיר יאחדו לכלל זרמיו ופילוגיו ויביאו לכאן, למדינתנו, אצאא בכדי להשטיע ולשמוע, בכדי להביע את הקשר שבין העם בציון ולמדינה באמצעות השיר.

הם באים. אתמול עזב האווירון הראשון של "אל-על" את ניו-יורק. כל יומיים עד ה-28 ביולי יצא אווירון סניו-יורק לאירופה עם חברי המקהלה 400 איש/ מארה"ב וקנדה, מקהלות סאיטליה, אנגליה, אלג'יר, אירלנדיה, בלגיה, יוגוסלביה, וזרפת יגיעו הנה. ב-30 ביולי עוזבים כולם את סרטייל בדרכם לישראל. למעלה מ-200,000 דולר שולמו ל-"אל-על" ו"שהם" עבור הנסיעה. כל ההכנות לקבלם נעשו כבר. כל הסכום הגדול הזה במטבע זר שולם על-ידי באי הזמריה בחו"ל מבלי שזה יעלה למדינה שלנו פרוטה במטבע זר. להיפך; באי הפסטיבל ואורחים הבאים אתם עוד יוצאו בארץ מטבע, פרט לסכום ששולם על ידם לחברת התעופה והאספיות הישראליות.

בישראל התקיים לפני שבוע כינוס המקהלות הארציות כגבעת/ ברנר בהשתתפות אלפיים איש ואשה והיתה זו חזרה כללית לקראת הפסטיבל.

האם טעה טענו בחשבנו כי אנו משרתים את המדינה ע"י הפסטיבל בו עומדים להחיות את השיר העברי, לעזור לדור הצעיר אצאא שלנו למצוא את דרכו לנשטת העם, לחזק את הקשר בין התפצות לבין המדינה, להכין את הארץ לקראת פסטיבלים בינלאומיים אשר יבואו, אשר יטשכו אלפי סנקרים ותיירים לארץ.

אדוני היושב-ראש וחברי הוועדה תתנו את תשובתכם לכך על ידי החלטתכם בקשר לבקשתנו להקציב לנו 30,000 לירות לארגון הפסטיבל.

עוד בחודש סרץ פנינו לש החינוך בבקשה להמליץ בפני ועדת הכספים על מתן הקצבה לפסטיבל. לא אשמתנו היא כי תשובתו נשלחה רק לפני שבועות מספר, תשובה חיובית אבל אלא לאדוני כי אם לשר האוצר.

היום בשעה ה-12, הננו פונים לכב' ולוועדת הכספים ומשאירים בידכם את ההחן שה על גורלו של הפסטיבל הראשון לזמרה בישראל. אן באפשרותנו לבטלו כי האנשים עזבו כבר את בתיהם. השאלה היא רק אם הם באים להשתתף בכינוס של זמרה אשר יביא ברכה להם ולנו או שימצאו אותנו כאן בפנב שלא נוכל לקבלם ולארגן את ההופעה המרכזית בהשתתפות כל המקהלות מהתפוצות ומישראל ולא נוכל גם להראות להם את הארץ.

בטוחים אנו כי כב' והוועדה תתגברו על הקשיים הפורמליים ותמצאו את הדרך למלא את בקשתנו.

בכבוד רב,

א.צ. פרופס
סנהל כללי.

ד"ר יעקב כהן
יו"ר המועצה

א. פרי
סגן יו"ר המועצה

אילו היה הדבר נדון בתקציב - היתה הוועדה יכולה לקבל החלטה - עכשיו אנו יכולים רק להמליץ.

אם שר החינוך חושב שזה טוב - הוא יכול להקציב להם מתקציב משרדו. אולם אין השרים יכולים לשלוח

שר האוצר - ל. אשכול;

את כולם לאוצר.

אם נותנים להם כסף - אני רוצה ששר האוצר יאמא יתנה תנאי מפורש שהכסף לא יוצא לדברים שיש בהם

א.ס. גניחונבסקי;

א.ב.

ישיבת ועדת הכספים
21.7.52

י. רוקח:

טבלי לפגוע ב"הזמיר", אני חושב שיש להפסיק את ההפקרות בארץ. באים לעיריות ואומרים: אם לא תתנו לנו את הכסף - אתם תהיו אחראים בעד התוצאות. כל אצאצא הפסטיבלים והחגיגות האלו הם יפים מאד - אולם אם אין תקציב - עליהם אצ לדעת זאת. אסור שהם יעמידו אותנו מצוי עובדות. אשאל לעצם העניין - אין לנו ברירה, אולם אני חושש מאד שאין זו בקשתם האחרונה, וצריך שהם יתחייבו שיותר לא יבואו אלינו בדרישות כספיות.

ש. דיין:

עמדתו השלילית של האוצר לעניין זה מוצדקת בהחלט. ברור שעניין זה של הפסטיבל הוא יותר חשוב מאשר האולימפיאדה, בשבילנו, על כל פנים. אני מציע שאותם אנשים שילכו לשמוע וליפנות מן הפסטיבל - ישלמו בעד זה. אני מציע שהממשלה תשתתף בסכום מינימלי כ-5,000 ל"י.

י. נדר:

אני מתפלא על דבריו של חבר הכנסת רוקח, כי כוונתו זוכרים כיצד דיבר לפני כינוס ה"מכביה". אצאצא אינני יודע אם אפשר לכנות זאת הפעם כ"הפקרות" אם באים בדיעבד ודורשים כסף. ישנן הרי המלצות של שר החינוך. שר האוצר חייב לזכור שבתקציב הנוכחי ישנו אצאצא חידוש: למשרדים השונים - פרט למשרד התחבורה - אין רזרבות, מלבד אותן רזרבות להפרכי שכו. במצב זה אין אפשרות אחרת אלא לפנות לשר האוצר.

אל תזלזלו בפסטיבל זה. אני זוכר את הפסטיבלים בזלצבורג ובוורונה. צריך למשוך לכאן תיירים, וכשהם באים יש להראות להם את הארץ ולהראות להם דברים יפים וטובים. אני בטוח שההכנסה בדג'זים תצדיק את ההוצאה הזאת של 30,000 ל"י. אם עניין זה ייכשל - בכל אופן מצא מרוויחים קצת דג'זים. אולם אם דבר זה יפליח - הרי שזה היה כדאי מאד.

הינ'ר י. גורני:

אני הייתי סמליץ בפני שר האוצר על מתן ההקצבה - אולם טבלי לנקוב סכום מסויים.

שר האוצר - ל. אשכול:

אינני רחוק כל-כך מלהבין את הערך התרבותי של המפעל הזה. כאשר נדבר פעם על התקציב הרגיל - אציע למשרדים השונים לעשות קיסוצים בפנים בכדי להחזיק את עצמם.

י. נדר:

זה אסור להם בהתאם לתקציב.

שר האוצר - ל. אשכול:

אין שום איסור נגד "אין לי". אם טוענים לקמץ בשבי שתהיה תוספת יוקר - הרי אותו דבר, אם המשרדאצ חושב שמפעל מסויים הוא חשוב ביותר וראוי לתמיכה - יקמץ בפנים ויתן את התמיכה.

ברור שאנשים ישלמו את הכסף, אולם אם לאדם אחד לא יהיה הכסף, הוא יתרעם: מדוע אצאצא השני נהנה מהפסטיבל - ואני לא? אנו נמצאים במצב כזה שדורשים להפסיק נסיעת מכוניות 2 ימים בשבוע - ולכן אי-אפשר לדעתי לתת את ההקצבה הזאת.

ח. אריאב:

זהו סכום קטן ביחס לסכומים שהמדינה מוציאה למשיכת תיירים. אני נכנסתי היום למשרד "הזמיר" ובדקתי שם את המצב. התברר לי שהעניין התחיל לא מתוך הפקרות, אלא בעזרה מלאה ואינטנסיבית מצד שר החוץ המעוניין בכך מטעמים שונים. שר החינוך המליץ גם הוא - ואין זאת הפקרות. הם עושים כל מה שביכולתם לקמץ, והגיעו עד כדי כך ש הם סידרו מקום לינה לכל האנשים האלה במקומות ללא כסף כדי לקמץ הוצאות. אי-אפשר, אצאצאצא בשלב כזה של העניינים - להפסיק אותם באמצעא.

א. הרצפלד:

אני לא בדקתי את החשבונות - אבל אני חושב שעניין זה הוא בעל ערך ואני תומך במתן ההקצבה, אולם אין הכרח לתת דוקא 30,000 ל"י - אפשר להסתפק ב-20,000 ל"י, ואת השאר ישיגו בעצמם.

הינ'ר י. גורני:

ראשית, עלינו להחליט אם הוועדה תנקוב בסכום מסויים בהמלצתה, או תסתפק בהמלצה על העקרון.

הרחלט: לנקוב בסכום מסויים.

א.ב.

ישיבת ועדת הכספים
21.7.52

הוחלט: להמליץ בפני שר האוצר להקציב ל"הזמיר" סכום של 20,000 ל"י - אצאאא עד 30,000 ל"י.

הינ"ר י. גורני:

במכתב לשר האוצר אזכיר את הטענה שהושמעה על-ידי חבר הכנסת רוקח.

אנו עוברים לשאלות לשר האוצר.

חבר הכנסת רוקח הציג 9 שאלות:

(1) תקציב לרשויות המקומיות, חולקו ב-1951/52 2,300,000 במקום שהיה בתקציב 2,900,000 ל"י.

(2) הקפאת 10% מכספי הגביות של העירייה.

(3) הקפאת 10% מכספי מוסדות סוציאליים, ילדים נכים, בית הבראה "שלווה" וכדומה.

(4) אי תשלום התחייבויות לעבודות ציבוריות בעד התקופה אפריל-אוקטובר 1951.

(5) אי סילוי התחייבויות של משרד הסעד.

(6) ארנובה על השלטונות המקומיים.

(7) סנירת האשראי לרשויות המקומיות אפילו

טשיכת יתור.

(8) אי המצאת חמרי בנין לבתי ספר ולבית החולים ומוסדות סוציאליים (מלס-ברזל-עץ).

(9) השתתפות הממשלה בהחזקת בתי-הספר היסודיים.

אשר לשאלה הראשונה - איני חושב ששר האוצר קיפץ על דעת עצמו בתקציב. אני חושב שזהו רק פיגור בתשלומים.

אשר לשאלה השנייה - אני חושב שהוועדה שנתמנתה תעשה את הסידורים לשחרר את ההקפאה. אשר לשיחרור העיריות - זהו ענין סידורי בלבד. הוחלט כבר שמשחררים אותן.

י. רוקח: בענין השלישי ישנה תשובה שלילית מוועדת השלושה.

אם כך - השאלה השלישית בעינה עומדת. הינ"ר י. גורני:

אשר לשאלות הרביעית והחמישית - זהו ענין של פיגור בתשלומים. יש לפרש כל אי-תשלום כפיגור, כי הממשלה אינה יכולה לשנות סעיפים בתקציב על דעת עצמה.

אשר לשאלה הששית - היא נשללה כבר, ומחכים עדיין לתשובה.

את השאלה השביעית הייתי מפנה לוועדת המסנה לענין מדיניות האשראי.

אשר לשאלה התשיעית - לאחר שאושר התקציב, הרי השאלה של שיעור ההשתתפות הזאת נידונה גם בוועדת החינוך, ושר החינוך קבע שאמנם ההחלטה על ההשתתפות תהיה 50%, אולם הדבר יוגשם בשני שלבים: א) ב-1952/53; ב) ב-1953/54. אולם אצאא בחישוב ה-50%, תוכלל גם אצאאא הפנסיה אשר עד עכשיו היתה מוטלת על הממשלה - לגבי הרשויות המקומיות. מועצת החינוך ביקשה משר החינוך שעד אוקטובר 1952 לא תוטל הפנסיה על הרשויות המקומיות, אלא ימשיכו לשלם זאת מכספי האוצר. אמנם החישובים נערכו שיוספפו 200,000 ל"י לרשויות המקומיות, כלומר: 4,450,000 ל"י. ייתכן ששר החינוך נתקל אחר-כך בקשיים ולכן חזר לגירסה הקודמת שהפנסיה תוטל על הרשויות המקומיות כבר ב-1.4.52. סכל מקום - שר האוצר יבדוק את העניינים.

גם חבר הכנסת פוררר הגיש מספר שאלות, והן:

א.ב.

ישיבת ועדת הכספים
21.7.52

היו"ר י. גוריי:

1. בעתונות הופיעו ידיעות על יצירת קרן

ליציבות המטבע.

- א) האם יש אמת בידיעות אלו?
- ב) אם כן, מהן פורנות הממשלה בענין זה?
- ג) באיזה אמצעים בדעת הממשלה להשתמש למטרה זו?

2. מר קפלן ז'ל מסר בזמנו ידיעות על סו'ט

להכסחת ערכות מטעם ממשלת ארה"ב להשקעות.

- א) האם ישנה התקדמות בסו'ט זה?
- ב) מהם הסיכויים לסיום הסו'ט?

3. אחת הדאגות הגדולות ביותר היא איזון התקציב.

א) האם סוכן שר האוצר למסור הודעה לוועדת

הכספים על כוונות הממשלה בדאגתה לאיזון התקציב?

ב) באיזה צעדים מתכוונן שר האוצר לנקוט למטרה זו?

שר האוצר - ל. אשכול:

אשר לשאלה הראשונה - יש אמת בידיעות אלו. כוונת הממשלה בענין זה הוא: חשבנו להוריד מכל דולר שנוציא השנה, אחוז מסויים - אני מציע 2%. נניח: אם נוציא השנה 250,000,000 דולר - 5,000,000 דולר יורדו לקרן זו. אין זה משנה אם שמה של הקרן יהיה "קרן לייצוב המטבע" או: "קרן שמורה". במשך הזמן אני רואה כמה מקורות - כאשר ירווח, וגם במצבנו כיום. אני מתאר לעצמי גם שאם יעלה בידינו למכור קרקעות עירוניים במטבע זר - חלק מזה ילך לקרן הזאת. למשל: מחליפים סגרש בחיפה בדולרים המונחים בקרן הזאת. בסדה שיש לנו בארץ אנשים המובטחים בחברות זרות - וה"סרנדר וליו" הצטבחה כבר מיליונים לירות במטבע זר - יכול להיות שאפשר יהיה להעביר כספים אלה לקרן זו. כאשר ניגש יותר לזהב - יכול להיות שמהו מזה ילך לקרן זו. יכול להיווצר יחס מסויים בארץ שבשביל דבר כזה כדאי להשקיע משהו. כאשר הקרן הזאת תקום ותתחזק - אפשר יהיה לקרוא ליהודים בארץ ובחו"ל לעזור לנו לייצב פעם אחת ולסיר את המטבע. יכול להיות שנגאש פעם למצב כזה שגם התקציב יאפשר להפריש חלק ממנו לקרן זו.

מה יעשו בזה?

מוזאייבי:

עכשיו אנו אומרים: הכסף הזה הוא קודש לחיזוק המטבע שלנו. יכולה להיות גם שאלה: מי יהיה

שר האוצר - ל. אשכול:

בעל-הבית של הקרן הזאת?

אשר לשאלה השנייה: ישנה התקדמות. אולם תשובה

מפושטת תינתן בישיבה הבאה.

אשר לשאלה השלישית: קיימת כסובן אאאאאאאא

דאגה רבה לענין זה של איזון התקציב. הוחלט לעשות עוד קיטוצים במנגנון, ומדברים עכשיו על עוד 500 איש, אולם ברור שזהו המכסימום, כי כל המספר שמטנו אפשר יהיה להחסיר עובדים הוא 10,000 איש. אני חושב ששר הפנים יתבקש להשתמש בכל כוח השפעתו גם על העיריות. כי ישנה הרגשה שבעיריות אפשר היה לקטץ הרבה במנגנון. כסובן, חלק נאכל מן הרזרבה. יש לי הרגשה שהגדלת ההכנסה אפשר היה אולי לעשות ביתר יעילות באותה מסגרת חוקית שישנה בידינו. נעשים כל האמצעים לא לעבור על התקציב כפי שאושב

היו"ר י. גוריי:

בדיקה כזאת בעיריות כפי שהזכיר השר צריכה להיעשות ברברים שבהם העיריות הממשלה פועלות באופן מקביל.

ל. אשכול:

האם יכולה הוועדה הזאת להעלות על השולחן את אופן העבודה ואת המנגנון של העיריות? לי יש חשש שרק בדיבורים בממשלה ש"צריך לעשות זאת" - לא נעשה הרבה.

היו"ר י. גוריי:

ברור שאפשר לעשות זאת. יש ענין של ד"וח מבקר המדינה. פניתי פעם למבקר המדינה אאאאאאאאאא לעשות חקירה בנוגע לכל המנגנונים הציבוריים, אאאאאאאאאא של העיריות.

א.ב.

ישיבת ועדת הכספים
21.7.52

היו"ר י. גורי:

של המוסדות הלאומיים, של הסתדרות העובדים וכו'. אני מקווה **אצא** שבעד חודש-חדשיים נקבל את התשובה.

פ. קלמר: יש לי מספר שאלות:

לשם מה יש צורך לקיים את האפוסטרופוס לנכסי נפקדים? ישנה רשות פיתוח, והאם לא יהיה זה לטובת העניין לבטל זאת, או להעביר לממשלה את כל הנכסים של הנפקדים?

מתוך 2,000,000 שקעות שהממשלה מכרה לקרן-הקיימת - כמה מהן הועברו עד היום לקרן-הקיימת? כפי שידוע לי הועברו רק מעט מאוד שקרעות אלו. מתי חושבת הממשלה להעביר את העודף?

בקשר לשיכון הוותיקים: - הממשלה הקצינה בזמנו 500 ל"י הלוואה לכל **אצא** יחידית דיור. מר קפלן ז"ל התחייב כאן שהממשלה לא תבטל את ההלוואות. ישנם גם ותיקים שלא נכנסו לשיכון שלא באשמתם. היות ובינתיים נשתנה סחיר החמרים - בטקום שדובר קודם על 1,500 ל"י מדובר כבר עכשין על 5,000 ל"י - האם נכון להשאיר את אותו סכום הלוואה של 500 ל"י? אני חושב שיש לתת למשתכנים אלה הלוואה באותו גובה שהממשלה נתן עכשיו למשתכני השיכון העממי.

רציתי לאול בקשר לפטור של מלווה החובה לעיריות. האם זה כולל גם את המועצות הדתיות שהיו להם כספים בנכסים? קיבלו יריעה שאין זה כך.

קיימת בארץ חברת "מקורות". קיים עניין של זכות מים. גובה הסכום של זכות למים איננו שווה בכל מקום, וכל עיריה לוקחת ככל העולה על דעתה - וכל עיריה נשענת על החברה בעניין זה. הייתי רוצה לדעת אם ישנו פיקוח על עניין זה.

אצא

פ. סנה:

לא נמסר בוועדה דו"ח על נסיעתו של חיים כהן בעניין האשלג. אנו דנו בזמנו על החוזה שנחתם א בארץ. אחר-כך היה שלב נוסף. אני רוצה לשאול: מה חודש במשא-ומתן? **אצא** לפי העתונים אין פה חידוש ואני רוצה לדעת מה סצנ המשא-ומתן כיום? מה התקדם, מה התעכב ומה הם הסיכויים לזמן הקרוב?

א. הרצפלד:

בנוגע לחוזים עם היישובים שקמו במשך 3 השנים האחרונות - האם נכון שישנה תביעה מטעם משרד העבודה לחתום חוזים לפי המחירים של היום, מבלי להתחשב בעובדה שהעבודה נעשתה לפני 3 שנים ובמשך שלוש שנים? היו מקרים שהחוזים לא נחתמו שלא באשמת המתיישבים.

בנוגע לשיכון העממי - עד עכשיו השיכונים הם רק בטכניבות הערים. מדוע אין מתחילים בהדשמה לשיכון במושבות ובכפרים? אם **אצא** הממשלה משתפת בשיכונים בערים **אצא** בשליש - הרי במושבות ובכפרים היא צריכה להשתתף ב-50%.

י. גורי:

הייתי רוצה שנקבל אינפורמציה על תכנית של תשלומי חוץ שהממשלה מכינה "תכנית יבוא".

חלוקת

בעתונות מדובר על **אצא** ההענקה השניה, וכדאי שנקבל אינפורמציה גם בנוגע לכך.

דובר הממשלה אמר שלא תהיה תגובה על דבריו של מר הופפין. בכל זאת אני חושב שבוועדה - לצרכי עבודתנו - כדאי שנשמע את תגובתו של השר או את דעתו של שר האוצר על כמה נושאים, בעיקר על הנושא של ההתייקרות, של **אצא** מעגל האינפלציה, תוספת היוקר וכו'.

במחלקת ההוצאה הופיעו מספרים חשובים אחרי המהפכה של ה-9 ביוני - התאריך של הסלת מלווה החובה. **אצא** מוטב היה אילו היינו מקבלים אינפורמציה לא רק כיצד השפיע **אצא** מלווה החובה על החשבונות

א.ג.

ישיבת ועדת הכספים
21.7.52

י. ברר:

במחלקת ההוצאה - אולם כיצד זה קרה? מה הם הגורמים? בקשר עם כך אני רוצה לשאול: היכן הכסף מסלווה החוכה, אותם 26,000,000 הל"י? האם הממשלה השתמשה בכסף זה - ולאילו מטרות?

א. מ. גניחובסקי:
כאשר דובר על השערים - דובר על הפקדון של הממשלה בקשר עם ערבות הסוכנות היהודית, ונאמר שיש לחפש מוצא לשחרר את הפקדון, בדרכים שונות, ולא להשאיר את הפקדון שגרם לחור בתקציב. אני רוצה לדעת אם נעשה משהו בענין זה.

אני רוצה לשמוע הסבר בענין המגבית, מונסטר וכו', כל אותם דברים שעליהם שומעים רבות בעתונים בימים אלה.

הייתי רוצה לקבל את רשימת המוסדות או המפעלים שהממשלה שותפת בהם, פרטים בנוגע לרכוש, שותפות והתפתחות העניינים.

שר האוצר - ל. אשכול:
אשר לשאלה בנוגע לאפוסטרופוס לנכסי נפקדים - יש צורך לבדוק את כל הענין מחדש, אם נתעוררה שאלה כזאת. הוא הדין בנוגע לקרקעות שהועברו לקרן-הקיימת.

אם היתה הבטחה בענין שיכון הוותיקים - ההבטחה

תכונד.

אינני יודע את הפרטים על הפסוד למועצות הדתיות. גם בנוגע לזכות המים של "מקורות" אתעניין. אני רק מניח שגם בחברת "מקורות" ישנם מעריפים שונים. ל"מקורות" אין רווחים. אם החברה מובילה מים בצינורות לנגב - ברור שהתעריף שם יהיה יותר גבוה מאשר התעריף בעד מים בסביבות רחובות למשל. כאשר נוסדה החברה, היתה לי מחשבה שנגיע למצב שמחיר המים בארץ יהיה אחיד. אולם זה לא הוגשם, וישנם מחירים אצאצא אזוריים. אני מקווה שפעם יתקיים דיון מקיף על חברת "מקורות" ורשימה של המפעלים אצאצא שהממשלה משתתפת בהם, בין כבעלת מניות או כמסקיעה רצינית.

חבר הכנסת סנה שאל על האשלג. סחר תהיה החתימה הטופית. אני מוכן להביא את חיים כהן ואת מר זיפשטיין שימסרו פרטים. במידה שאני יודע להעריך דבר - נעשו דברים רבים לסובתנו. עכשיו יש אצא להם כ-16% אכזת הצבעה. בתוך הנהלה של 9 אנשים יהיו להם כעת 2 במקום 3, לממשלה יהיו 5 - ו-2 יהיו למסקיעי קפיטל פרטי. האישור של האוצר הבריטי ניתן כבר. גם הכביש העיקרי ייגמר בעוד חודשים אחדים, ואני מקווה שבסוף השנה נוכל כבר להונגיל אשלג.

אשר לשאלה של החוזים עם המתיישבים - נכון שאנו חושבים שמי שלא חתם - וכל ההתיישבות החדשה לא חתמה על חוזים, ולא במקרה - כשנגיע אצאצא הדבר לחתימת החוזה, יש צדק בטענה שעליהם לשלם לפי השער החדש הקיים היום. אנשים חיו 3 שנים בבית ולא שילמו שכר-דירה - והתשלומים והמחירים שהם מקבלים הם לפי המחירים של היום. מדוע ישלמו אותם מתיישבים העולים היום על הקרקע לפי המחירים החדשים - ואילו אותם בהנים ישלמו לפי המחירים של לפני 3 שנים? בכמה דברים נוספים דומני שיש לתת את הדעת על כך שלא נימצא במצב זה שהשקענו מאות אלפים דולרים, ואחר-כך הכינו "על חטא".

אין אני מוספך עדיין לענות בנוגע לשיכון העממי. אינני חושב שרצוי לפתוח שער חדש לקנדידטים חדשים לפני שבמרנו את הסידור לאלה שכבר התחייבנו כלפיהם. ישנן עוד כ-40,000 יחידות דיוור של אוהלים, בדונים וצריפונים-פח. ישנם כ-10,000 אוהלים, 15,000-20,000 בדונים וכ-10,000 פחונים. 40,000 יחידות דיוור אלו מהוות כ-50,000 יחידות דיוור בבתים, כי ישנן משפחות גדולות המקבלות יחידת-דיוור וחצי וכדומה. נדמה לי שאין אנו יכולים להיות להוטים כעת לעורר ענין חדש. אותם אצאצא תושבים ותיקים בארץ הגרים בה - בכל סידור שהוא - ישארו עוד זמן-מה במצב זה של דיוור שבו הם נמצאים. עלינו עוד לגמור את כביש האשלג וכבישים אחרים - אם כי אא גם כאן אין אני להוט לעבודות חדשות מסוג זה לפני שבמרים את הישנות.

אב/רל .

ישיבה ועדת הכספים
21.7.52

הינ"ר י. גורדין:

סיכמנו עם שר האוצר שלפחות יום אחד בשבוע הוא יופיע בפני הועדה, ובמידת הצורך א יופיע בא-כוחו נוסף על כך. אני מקורה שנשמור על הסדר הזה. שר האוצר יודיע לנו מראש כל שבוע על היום בו יופיע.

אבקש את החברים למסור עד מחר בבוקר את רשימת האנשים שישתתפו בוועדת המשנה לחוק הנפט, כי לא נוכל לצאת לפגרה עד אשר נגמור את החוק.

הישיבה סגורה.

(הישיבה נועלה בשעה 13.15.)